

УДК 657
Гогусь Соломія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**СУТНІСТЬ, КОМПОНЕНТИ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ
ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

Hohus Solomiya

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University
**ESSENCE, COMPONENTS AND FORMATION PRINCIPLES OF THE FINANCIAL
STATEMENTS OF THE ENTERPRISE**

Глобалізаційні та інтеграційні процеси, поява транснаціональних корпорацій, становлення та розвиток міжнародного фінансового ринку здійснюють важливий вплив на сутність та роль фінансової звітності суб'єктів господарювання. Без фінансової звітності неможливе ефективне функціонування економік країн, що зумовлює зростання значимості звітності підприємств. Водночас погляди різних вчених в напрямку значення фінансової звітності суттєво різняться. Тому детальне вивчення її суті, значення в інформаційній системі ринкових відносин та встановлення впливу на прийняття рішень різними користувачами стає важливим питанням.

Вивчення спеціальної літератури показує відсутність єдиного підходу до розуміння фінансової звітності підприємств. В працях вітчизняних та зарубіжних вчених фінансова звітність асоціюється з елементом методу бухгалтерського обліку, документом, системою показників, бухгалтерською звітністю, інформацією, інформаційною моделлю підприємств. В роботах окремих вітчизняних вчених міститься формальний підхід до визначення фінансової звітності, який визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, зокрема: «Фінансова звітність – це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [1; 2]. Подане визначення фінансової звітності дещо неповне, так як не повністю виражає суть та зміст фінансової звітності, і лише показує зовнішнє її проявлення і походження.

Вважаємо, що інформація, яка подається у фінансовій звітності, може бути згрупована в дві складові. До першої складової варто віднести згруповані показники щодо оцінювання ефективності діяльності суб'єктів господарювання за відповідний період (ф. № 1, ф. № 2, ф. № 3, ф. № 4). До другої складової відповідно буде включена інформація, що розкриває основні показники фінансової звітності та деталізує їх для забезпечення концептуальних засад та принципів облікової політики, відомостей про галузь, види діяльності, керівництво, напрями розвитку суб'єктів господарювання (ф. № 5). Показники фінансової звітності є об'єднаними в класи за економічними характеристиками, які є елементами фінансової звітності. До елементів, що характеризують майновий стан суб'єктів господарювання, належать активи, зобов'язання, власний капітал. Елементами, що оцінюють результативність діяльності суб'єктів господарювання, є доходи та витрати. Елементи, в свою чергу, поділяються на статті фінансової звітності, які також об'єднуються в однорідні групи. Статті визнаються за певними критеріями.

Фінансова звітність виступає завершальним етапом обліку, показує стан діяльності та залежить який рівень організаційних засад обліку суб'єктів господарювання. Враховуючи це, важливою характеристикою звітної інформації є якість даних у фінансовій звітності, забезпечення якої здійснюється шляхом дотримання методологічних засад її формування та визначення напрямків її вдосконалення.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає основні принципи формування фінансової звітності (табл. 1) [1].

Таблиця 1

Основні принципи фінансової звітності

Назва принципу	Економічний зміст принципу
Принцип автономності підприємства	Кожне підприємство розглядається, як юридична особа, відокремлена від власників та інших контрагентів
Принцип безперервності діяльності	Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється на основі припущення, що підприємство є безперервно діючим і залишатиметься діючим найближчим часом
Принцип періодичності	Розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу з метою визначення фінансових результатів та складання фінансової звітності (за місяць, квартал, рік)
Принцип історичної (фактичної) собівартості	Усі об'єкти оцінюються за вартістю, виходячи з витрат на їх придбання або виробництво
Принцип нарахування й відповідності доходів і витрат	Для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівнювати доходи звітного періоду з витратами на їх отримання
Принцип повного висвітлення	Фінансова звітність повинна містити усю інформацію, яка може вплинути на поведінку користувача
Принцип послідовності	Постійне використання підприємством обраних принципів та способів обліку
Принцип обачності	Запобігання заниження оцінки зобов'язань та витрат, а також завищення оцінки активів й доходів підприємства
Принцип превалювання сутності над формою	Операції та інші події повинні відображатися в обліку виходячи з їх сутності, а не тільки виходячи з їх юридичної форми
Принцип єдиного грошового вимірника	Узагальнення й вимір усіх операцій підприємства в єдиному грошовому вимірнику

Роль фінансової звітності в структурі бухгалтерської звітності визначено її значенням для користувачів в процесі прийняття рішень. Оскільки фінансова звітність містить згруповані дані про структуру активів, джерел їх формування, результати діяльності, які є важливими для зовнішніх та внутрішніх користувачів.

Основне призначення фінансової звітності є передумовою того, що фінансова звітність є основним джерелом даних для різних користувачів звітної інформації суб'єктів господарювання. Саме фінансова звітність виступає як основний елемент інформаційної бази для управлінських, виробничих та економічних процесів на підприємстві створює умови для забезпечення інформаційних потреб в напрямку придбання, реалізації, володіння цінними паперами, корпоративними правами, оцінювання якості управління, поділу прибутку, діагностування фінансового становища підприємства.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 25.10.2022).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 08.10.2022).